

Підтримка українських вчителів та учнів

Наведені нижче перекладені матеріали є відкритими освітніми ресурсами. Ми рекомендуємо контекстуалізацію *спільно* з вчителями для забезпечення їх найефективнішого використання.

Хоча ці відкриті освітні ресурси доступні безкоштовно, ми просимо користувачів дотримуватися [міжнародної ліцензії Creative Commons Attribution Non-Commercial 4.0](#), яка дозволяє некомерційне використання цього ресурсу за умови зазначення авторства. Дякуємо, що згадаєте Центр професійного навчання організації Childhood Education International в уроках, на сайті курсу чи будь-де, де це джерело стало вам у пригоді.

Центр професійного навчання може надати підтримку та рекомендації щодо використання цих матеріалів, зокрема щодо того, як найкраще контекстуалізувати матеріал, сприяти професійному розвитку, оцінювати вплив і результати або іншим чином підтримувати викладання та навчання. Центр професійного навчання пропонує ці варіанти з окремою оплатою за кожну послугу залежно від характеристик проєкту.

Будь ласка, зв'яжіться з нами, якщо ви зацікавлені в додаткових послугах для підтримки впровадження: Доктор Діана Д. Вулліс, директорка Центру професійного навчання, dwoolis@ceinternational1892.org

View the full course [Вступ до курсу «Соціально-емоційне навчання і психосоціальна підтримка для якісного та цілісного процесу навчання] online here:

<https://learning.ceinternational1892.org/module/introduction-social-and-emotional-learning-psychosocial-support-quality-holistic-learning>

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](#)

Вступ до курсу «Соціально-емоційне навчання і психосоціальна підтримка для якісного та цілісного процесу навчання»

Ласкаво просимо!

Від імені Центру професійного навчання та стипендіатів Проекту якісного та цілісного процесу навчання ми вдячні за те, що ви тут. Цей курс було розроблено педагогами та для педагогів, які працюють зі студентами-переміщеними особами. Загальна мета курсу – запровадити та зміцнити навички викладання, які підтримують благополуччя студентів і, у свою чергу, сприяють навчанню та академічним успіхам.

Перш ніж почати курс, заповніть, будь ласка, [це коротке опитування](#). Дякуємо!

Контекст вашого викладання та навчання

Ми визнаємо, що жодна стратегія не є універсальною для всіх. Студенти, викладачі, школи та громади мають унікальні властивості, які необхідно враховувати під час застосування нових знань. Тому, перш ніж почати вивчати ресурси та стратегії, викладені в модулях цього курсу, ми пропонуємо вам розглянути унікальні аспекти вашого освітнього контексту.

- Хто ваші учні? Звідки вони? Які їхні сильні сторони та потреби? Про що вони мріють?
- Хто ви як педагог? Яким є ваш «стиль»? Які сильні сторони ви приносите в клас? У яких сферах ви сподіваєтесь вирости?
- Яка реальність того місця, де ви навчаєте? Це може включати такі аспекти, як ваш клас, очікування від навчальної програми, ваші колеги або соціополітичні реалії навколо вас.

Вступ до курсу

Огляд курсу

Курс поділено на п'ять розділів:

- Вступ до курсу (зараз ви тут)
- Модуль 1: Психосоціальна підтримка (ПСП)
- Модуль 2: Соціально-емоційне навчання (СЕН)
- Модуль 3: Створення цілісного навчального простору
- Підсумок курсу

Кожен модуль містить ресурси, стратегії, заходи та можливості для рефлексії. У кінці кожного модуля є опитувальник, який дасть Вам уявлення про Ваш прогрес під час проходження курсу.

Щоб отримати покрокову інструкцію щодо навігації технічними аспектами курсу, перегляньте коротке відео, яке Ви можете знайти на сторінці «Вступ до курсу».

[Посилання](#) на відео з навігацією курсу.

Цілі курсу

Педагоги, які закінчили цей онлайн-курс, будуть

- розуміти важливість створення безпечного та інклюзивного середовища для благополуччя та навчання дітей у надзвичайних ситуаціях
- розуміти основні принципи **Психосоціальної підтримки (ПСП)** та **Соціального та емоційного навчання (СЕН)**, та їхню роль у підтримці студентів у контексті переміщених осіб, особливо з огляду на унікальність учнів і контекст навчання
- будуть здатні інтегрувати прості та прикладні техніки ПСП та СЕН у свої плани уроків, щоб забезпечити **якісний та цілісний процес навчання**

Ключова термінологія

Якісний та цілісний процес навчання

*педагогічний підхід, який бере до уваги усі **аспекти учня**: академічні, емоційні, соціальні, фізичні та психологічні в рамках навчальної програми, що дозволить усім учням розвивати знання, компетентності, цінності та соціальні навички.*
(Стипендіати Проекту якісного та цілісного процесу навчання)

Благополуччя

стан комфорту, здоров'я та щастя
(Словник Oxford Languages)

Психосоціальна підтримка (ПСП)

дії, спрямовані на задоволення як психологічних, так і соціальних потреб окремих людей, сімей та громад

(Проект «Parvus Project»)

Детальніше читайте тут: INEE [посилання](#).

Соціальне та емоційне навчання (СЕН)

яким чином учні краще розуміють себе, ставляться до інших і працюють над досягненням цілей (CASEL)

процес здобуття знань, який допомагає дітям розвивати кращі соціальні навички та відчувати себе впевнено перед обличчям світу (QHL Teacher Fellows)

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](#)

Childhood Education
International

Детальніше про СЕН тут: INEE [посилання](#).

Перш ніж йти далі, подумайте про учня, з яким ви хотіли б встановити міцніший зв'язок.

- Які дії можуть задовольнити їхні психологічні чи соціальні потреби (ПСП)? Чому?
- Як вони можуть розвиватися в сферах соціальної поведінки або регулювання/вираження емоцій (СЕН)?
- Коли ви помічаєте, що цьому студентові комфортно; він є здоровим чи відчувається щасливим?

Ми рекомендуємо вам тримати в голові образ цього студента під час проходження курсу. Коли ви читаєте про стратегії та підходи до навчання, які підтримують благополуччя студентів, подумайте, як би ви могли використовувати або адаптувати те, що ви вивчаєте, щоб підтримати цього конкретного учня.

Благополуччя: Що змушує людей почувати себе добре?

Люди відчувають себе добре, коли вони

- здорові
- знаходяться у безпеці
- залучені
- шановані
- вільні
- мають можливості для росту

(зображення взято з Education Services Australia)

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](#)

Реальність така, що багато з ваших учнів стикалися (або стикаються) з ситуаціями, які порушили їхнє відчуття благополуччя.

- втрата/зменшення доступу до поживної їжі, чистої води, дому чи медичної допомоги.
- відчуття остракизму за свої переконання, мову, культуру чи соціально-економічний статус.
- відчуття небезпеки - через минуле насильство або через уявну загрозу в їхньому новому домі - що може призвести до відчуття небажання або навіть страху ризикувати, вивчаючи щось нове у вашому класі.

Maslow's hierarchy of needs

Getty Images

Ієрархія потреб Маслоу

Фізіологічні потреби: повітря, вода, їжа, житло, сон, одяг, розмноження

Потреби в безпеці: особиста безпека, працевлаштування, ресурси, здоров'я, майно

Любов і приналежність: дружба, близькість, сім'я, почуття зв'язку

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Childhood Education
International

Повага: повага, самооцінка, статус, визнання, сила, свобода

Самореалізація: бажання стати, наскільки можливо, найкращою версією себе

Метою цього курсу є розробка практик, які сприяють благополуччю студентів

за допомогою використання психосоціальної підтримки та соціальних та емоційних стратегій навчання. Коли учні відчувають емоційну підтримку і можуть навчитися опрацьовувати та передавати свої емоції у здоровий спосіб, вони з більшою ймовірністю будуть брати участь у важкій роботі з навчання.

Підтримка **високих очікувань і відкритість щодо сильних сторін учнів** також може сприяти навчанню. Можливо, Ваші учні зазнали травми, але їхній мозок та серце продовжують бути повними знань, творчості, вдумливості, стійкості та мрій про майбутнє.

Практики благополуччя для педагогів

Як педагог, ви знаєте, які радості та труднощі приносить ця робота. Коли ви працюєте з учнями, які зазнали травми та/або перервали навчання в школі, ви можете відчувати ці злети та падіння ще гостріше.

Турбота про власне благополуччя може допомогти вам стати ще сильнішим вихователем для своїх учнів і громади. Розгляньте деякі з наведених нижче стратегій, щоб відпочити, зарядитися енергією та подумати, виконуючи важку й корисну роботу з навчання студентів-біженців та мігрантів:

Дихання: Кожна з цих дихальних вправ може допомогти розуму перефокусуватися і використовувати нову енергію для руху вперед або подолання важкої ситуації. Наскільки це можливо, знайдіть тихий простір, зручне положення та три хвилини, щоб виконувати будь-яку з дихальних вправ.

1. 4-7-8: *Дихайте через ніс протягом чотирьох секунд; затримайте дихання на 7 секунд; видихайте через рот зі свистячим звуком протягом 8 секунд.*
2. *Дихайте спокійно; видихайте тривогу* (це можна зробити з будь-яким наміром)

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Childhood Education
International

3. *Покладіть руку на живіт і зосередьтесь на тому, що діафрагма розширюється під час вдиху протягом 5 секунд, а потім стискається під час видиху протягом 5 секунд.*

Ще більше вправ на дихання/розслаблення, ви можете знайти на цьому [сайті](#) або подивіться це коротке [відео](#).

Розтяжка/Рухи: Приділіть кілька хвилин протягом дня, щоб розтягнути тіло і розбудити розум.

1. *Почніть зі зведеними руками в центрі. Зробіть вдих, піднявши руки високо в повітря. Зробіть видих, повертаючи руки до центру, злегка згинаючи коліна в зручне сидяче положення. Повторіть кілька разів.*
2. *Сидячи на підлозі в зручному положенні, покладіть руки на ліву сторону тіла і поверніть голову, щоб подивитися через праве плече. Затримайтеся в цьому положенні протягом трьох повних вдихів. Повторіть з іншою стороною.*
3. *Стоячи ногами в положенні трикутника, на вдиху розтягніть руки в сторони. Потім на видиху торкніться правою рукою лівої ноги. Зробіть вдих, щоб повернутися до витягнутих рук, а потім на видиху торкніться лівою рукою правої ноги. Повторіть ще кілька вдихів.*

Ведіть журнал: Письмово рефлексуйте щоденно або фокусуючись на конкретних моментах. Ви можете писати вільно, або бути більш детальним, говорячи про злети та падіння та ідеї щодо змін, коли ви пишете. Щоб отримати підказки щодо ведення журналу, відвідайте наступний сайт.

- **[«Що писати? 50 підказок для ведення журналу для вчителів»](#)**

Контакт з іншими: Знайдіть час, щоб проводити час з людьми, які дають вам енергію. Гуляйте, пийте чай, робіть компліменти, активно слухайте.

Перейдіть до наступної сторінки МОДУЛЯ 1: Психосоціальна підтримка (ПСП)

Модуль 1: Психосоціальна підтримка (ПСП)

Цілі

Після завершення цього модуля вихователі будуть здатні

- розуміти роль ПСП у пом'якшенні наслідків стресу та травм у житті своїх студентів, а також потенціал ПСП для формування стійкості в умовах кризи
- почати розпізнавати психологічний дистрес і виявляти психологічні та соціальні потреби своїх унікальних учнів
 - класифікувати потреби та втручання відповідно до піраміди втручань ПСП-СЕН
- пропонувати відповідні заходи психосоціальної підтримки в контексті їхнього викладання та навчання

Огляд: Що таке психосоціальна підтримка?

дії, спрямовані на задоволення як психологічних, так і соціальних потреб окремих людей, сімей та громад

(Проект «Papyrus Project»)

Підтримка може бути загальною, як-от їжа для всіх учнів на сніданок, доступ до перекладача, коли якійсь родині потрібно поговорити зі школою, або культурно чуйний та інклюзивний шкільний клімат.

Підтримка може бути більш спеціалізованою, щоб допомогти студентам розвинути соціальні навички та стійкість, наприклад, малювання картин минулого досвіду чи майбутніх мрій, ігри направлені на співпрацю, рольові ігри чи терапія.

Подумайте про своїх учнів

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Childhood Education
International

Виберіть трьох учнів у своєму класі та подумайте про їхні потреби *за межами академічних наук*. Для кожного учня дайте відповіді на запитання:

- Чи мають вони достатньо їжі? Чи мають вони друзів? Чи позитивно вони взаємодіють з вами та іншими дорослими в контексті освіти? Чи регулярно вони приходять до школи, підготовлені з матеріалами та готовністю вчитися?
- Чи здаються вони задоволеними? засмученими? Чи помічали ви студентів, які здаються травмованими своїм минулим?

Якщо ви думаєте, що хтось із цих студентів відчуває психологічний стрес, знайдіть хвилинку, щоб обдумати, як ви можете допомогти їм отримати сильне відчуття благополуччя.

Перегляньте ці ресурси

- [Навчальний модуль INEE на ПСП-СЕН](#)
- [Перша психологічна допомога: Посібник для діячів у цій галузі](#)
- [Допомога травмованим дітям у навчанні](#)

Термінологія: Стрес, травма та стійкість

Не всі шрами можна побачити

(зображення з brainline.org)

Стрес

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](#)

CENTER FOR
PROFESSIONAL LEARNING

Childhood Education
International

відчуття перевантаженості або нездатності впоратися з психічним або емоційним тиском.

(Основи психічного здоров'я)

Люди відчують **стрес**, коли їх потреби не задовольняються, коли вони бояться або відчують загрозу, або коли вони спантеличені щодо того, як діяти в тій чи іншій ситуації.

Біженці, переміщені особи та мігранти, які вперше в країні, **можуть відчувати стрес**, якщо вони

- відокремлені від своїх друзів та родини
- не розмовляють мовою оточуючих
- не знають/не розуміють місцевих звичаїв
- мають іншу релігію або колір шкіри, ніж ті, хто їх оточує
- не можуть записатися до школи
- не можуть знайти житло
- не може знайти стабільну роботу, що може означати нестачу грошей на їжу, медичне обслуговування тощо.

Травма

Люди відчують психологічну та емоційну **травму**, коли стресова ситуація змушує їх мозок і тіло відчувати достатній стрес так, що виживання не виглядає гарантованим.

(адаптовано з УВКБ ООН)

- Іноді це відбувається тому, що стресова ситуація триває протягом тривалого періоду часу, а іноді тому, що коротка стресова ситуація була досить серйозною і небезпечною, щоб мати тривалий вплив.
 - У будь-якому випадку спогад про стресовий, травматичний досвід може залишити **тривалий негативний відбиток на нашому мозку та тілі**, як шрам після глибокої рани.

- Студенти, які пережили травму, можуть не мати фізичних шрамів, але вони можуть мати невидимі «шрами», які можуть вплинути на їхні когнітивні функції та поведінку.

Стійкість

Люди стають **стійкими**, коли можуть подолати стрес за допомогою позитивних стратегій подолання/управління стресом. Стійкість виникає, коли захисні фактори, що сприяють благополуччю, є більш потужними, ніж фактори ризику, які завдають шкоди.

(адаптовано з УВКБ ООН)

Стрес і травма під час занять

Як стрес може вплинути на когнітивні функції та поведінку учня?

Студенти, які перебувають у стані стресу, можуть

- мати проблеми з концентрацією уваги
- не регулярно відвідувати заняття
- намагатися регулювати свої емоції
- мати головний біль або біль у животі
- мати «шкідливі звички», наприклад гризти нігті або засинати за столом
- мати менше терплячості, ніж ви очікували

Ці учні можуть не знати, як попросити про допомогу (або що їм взагалі дозволено отримати допомогу), особливо якщо вони новачки в школі/регіоні/країні.

Як стрес може вплинути на когнітивні функції та поведінку учня?

Студенти, які пережили травму, можуть мати емоційні сплески або бути надзвичайно тихими та замкнутими. Вони можуть мати проблеми з довірою: довіряти дуже важко або довіряти дуже легко. Вони можуть захотіти зробити все самі, або їм може здатися, що вони занадто потребують допомоги, уваги та похвали вчителя.

Як ви можете собі уявити, травма проявляється різними способами. Неможливо сказати, чи всі учні-біженці будуть поводитися *саме так*, через те що вони пережили

переміщення та травматичні події. Навпаки, важливо розуміти, що травма може мати біологічний вплив на мозок учня та позначатися на його пізнавальній здатності та поведінці, а також те, що існують психосоціальні заходи, які можуть підтримати учнів в їхній шкільній роботі та стосунках.

Що можуть зробити педагоги?

(зображення взято з Science.org)

Педагоги можуть створити для учнів умови, за яких у них формується **стійкість**, надаючи психологічну підтримку, яка враховує стрес та травми в житті учнів. Педагоги також можуть навчати стратегіям, які допомагають учням обробляти та позитивно реагувати на їхні минулі та теперішні стресові або травматичні думки та ситуації.

Фактори, що сприяють формуванню стійкості в учнів, включають:

- стосунки «дорослий-дитина», які є джерелом підтримки
- відчуття впевненості у собі та самоконтролю
- розуміння того, що кожна невдача дає можливість вчитися
- міцний зв'язок з/інтеграція віри та культурних традицій
- надія

(<https://developingchild.harvard.edu/science/key-concepts/resilience/>)

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Інтервенції психосоціальної підтримки (ПСП)

Коли ви помічаєте, що учень переживає певний психологічний стрес, ви можете в першу чергу запитати наступне: **Що потрібно цьому учню? Що може покращити його самопочуття?**

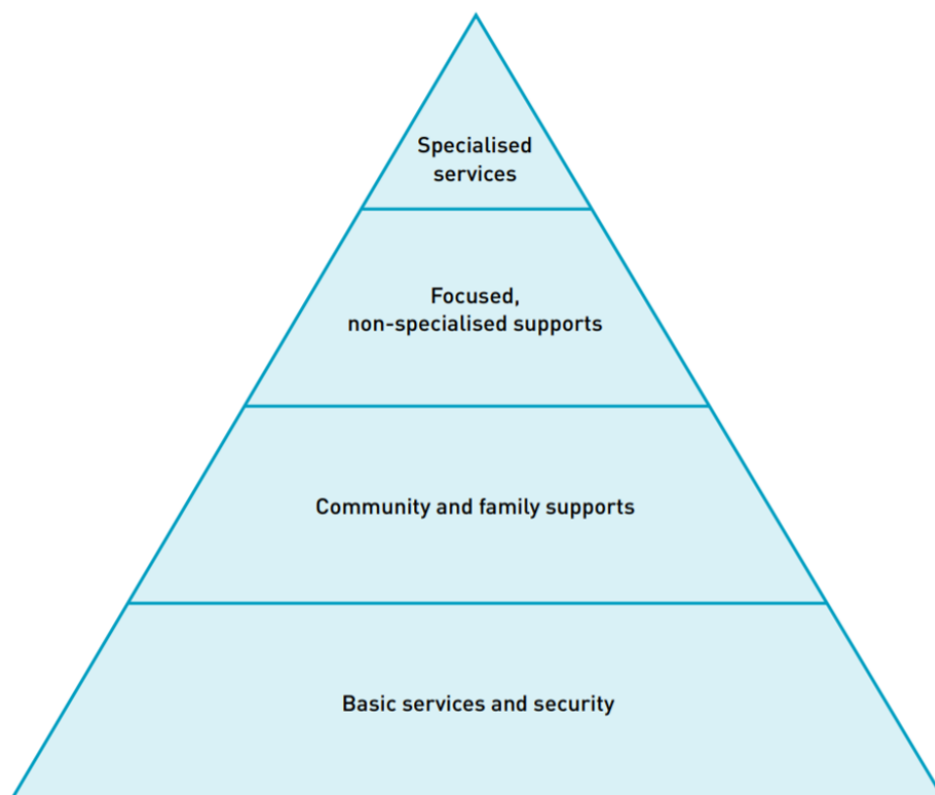
- відчуття приналежності?
- стосунки з однолітками?
- особисті симпатії?
- інтелектуальні стимули?
- фізичні стимули чи харчування?
- відчуття, що тебе цінують?

Як тільки потреба є визначена, ви можете **ідентифікувати інтервенцію ПСП, яка допоможе покращити їхнє самопочуття.**

Інтервенції ПСП, які покращують благополуччя

- Інтервенції можуть мати профілактичний характер, коли вони спрямовані на зниження ризиків розвитку психічних проблем.
- Також інтервенції можуть мати лікувальний характер, коли вони допомагають учням подолати психосоціальні проблеми та справитися з ними.

Основні послуги та безпека
Підтримка громади та родини
Цілеспрямовані, неспеціалізовані заходи підтримки
Спеціалізовані послуги

Піраміда INEE інтервенцій ПСП

Всі учні, що постраждали від травми, потребують доступу до основних послуг та безпеки.

Учням в контексті переміщення, які пережили більш складні травми, може знадобитися доступ до більш інтенсивних, запланованих та цілеспрямованих заходів підтримки.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Піраміда описує рівні підтримки, що поступово зростають. Іншими словами, чим більшої травми зазнав учень, тим більша підтримка може йому знадобитися.

Рівень 1, основні послуги та безпека, та Рівень 2, підтримка громади та спільноти, - це інтервенції, які в житті дитини здійснюють дорослі, включаючи вчителів, співробітників школи, родини та лідерів громад.

Для Рівня 3, цілеспрямовані, неспеціалізовані заходи підтримки, та Рівня 4, спеціалізовані послуги, може знадобитися експертний досвід професійних консультантів, соціальних робітників та фахівців з психічного здоров'я.

Більшість педагогів, які працюють з учнями-переселенцями чи іншими вразливими групами населення, намагаються надати інтервенції на Рівнях 1 та 2.

Педагоги можуть направити окремих учнів до консультантів та спеціалістів з психічного здоров'я, які проводять інтервенції Рівня 3 та 4.

Рівень 1 - Базові послуги та безпека: Для широких мас населення, які постраждали від травми, включаючи:

- шкільні програми харчування
- позитивний клімат в школі, включаючи навчання вчителів з культурної чутливості та підхід до викладання з урахуванням травм
- системи раннього попередження
- тимчасові навчальні приміщення за відсутності постійної школи

Рівень 2 - Підтримка громади та родини/Узагальнені заходи підтримки: Інтервенції для учнів з легким психологічним стресом, які проводять вчителі, батьки та волонтери тощо з відповідною підготовкою, включаючи:

- самоусвідомлення та техніки управління стресом
- програми позитивного батьківства
- мистецтво, музика, театр
- уроки з життєвих навиків
- громадські роботи
- ігрові інтервенції

Рівень 3 - Цілеспрямовані, неспеціалізовані заходи підтримки: Інтервенції для учнів з легким психологічним стресом, які проводять кваліфіковані фахівці з психічного здоров'я або вчителі та волонтери з високим рівнем підготовки, включаючи:

- групову терапію
- когнітивно-поведінкову терапію
- арт-терапію/рухову терапію

Рівень 4 - Спеціалізовані послуги: Інтервенції для учнів з сильним психологічним стресом, включаючи:

- індивідуальну терапію
- наративно-експозиційну терапію
- терапію через свідчення

Подумайте про учня, якому може бути корисною інтервенція ПСП.

За допомогою таблиці нижче визначте потребу(и) та інтервенції, які ви можете забезпечити в своєму викладацькому та навчальному контексті.

Щоб ознайомитися з прикладами, натисніть, будь ласка, [на це посилання](#).

Student's Needs	Possible interventions to improve student well-being
Sense of belonging	
Intellectual Stimulation	
Physical stimulation	
Personal relationships and attachment	
Feeling valued	
Peer Relationships	

Потреби учня

Можливі інтервенції для покращення благополуччя учня

Відчуття приналежності

Інтелектуальні стимули

Фізичні стимули

Особисті стосунки та симпатії

Відчуття, що тебе цінують

Стосунки з однолітками

Сценарії: В чому полягає потреба? В чому полягає інтервенція?

Нижче наведено чотири сценарії, в яких учню-переселенцю (або учням) необхідна психологічна підтримка.

Для кожного сценарію визначте

a) потреби учня(ів)

b) інтервенції

c) як можна використати цю саму інтервенцію або її варіант у вашому освітньому контексті

Ми заохочуємо вас зробити це разом з колегами. Отримання різних точок зору може покращити ваше розуміння психосоціальної підтримки.

Сценарій 1: Землетрус

У маленькому селі у Філіппінах щойно стався жакливий землетрус. Багато родин втратили свої домівки. Школа зруйнована. Національна організація допомоги працює разом з сільськими вчителями над облаштуванням безпечного місця у великому наметі, в якому учні зможуть продовжити навчання. Учні також можуть там поснідати

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Childhood Education
International

та пообідати, на майданчику працює медсестра і допомагає кожному члену родини з невеликими медичними проблемами.

Сценарій 2: Відчуття самотності

Ахмад - сирійський біженець, який щойно почав вчитися в початковій школі в Туреччині. Він поки що не має друзів, хоча має товариський характер і добре грає в футбол. Ахмад знає кілька фраз турецькою мовою і щодня дізнається більше. Більшість його однокласників знає мало про Сирію, і іноді вони кажуть злі речі про його релігію або зовнішність. Вчитель Ахмада вирішив провести проект, в якому учні показують важливі частини своєї культури через письмо і мистецтво. Студенти презентують свої проекти класу та отримують бали за кожне шанобливе питання, яке вони ставлять один про одного.

Сценарій 3: «Я не можу забути»

Джаміла - нова учениця із Сомалі. В класі вона дуже замкнена, мало спілкується з вчителями та однолітками. Здається, вона лякається, коли до неї наближаються люди, але разом з тим вона не хоче бути на самоті. Одного дня під час перерви вчитель бачить, що Джаміла малює чоловіків зі зброєю та людей на землі, вкритих кров'ю. Вчитель показує малюнок адміністратору школи. За допомогою перекладача адміністратор та опікун Джаміли обговорюють можливість звернутися до кваліфікованого фахівця з проблем психічного здоров'я, який би поговорив з Джамілою про її спогади.

Сценарій 4: Напруження в класі

Пані Мохамед працює в культурно та лінгвістично різноманітному класі. Вона помічає, що деяким студентам складно працювати разом. Вони ображають та ігнорують один одного, замість того, щоб працювати разом. Щоб спробувати створити спільноту, пані Мохамед щотижня виділяє час на уроці, щоб учні писали анонімні листівки подяки та вказували на гарні речі, які вчинили їхні однокласники. Потім вона читає ці листівки класу вголос. Кожного другого тижня пані Мохамед створює простір для знайомства через ігри та заходи, коли студенти працюють разом в малих групах над виконанням завдань.

Модуль 1 Перевірка знань

Нижче наведена вікторина є **проміжним** оцінюванням знань.. Запитання та вправи мають на меті дати Вам уявлення про рівень Вашого навчання/комфортності в користуванні матеріалом, наданим у Модулі 1. Якщо Ви почуваетесь впевнено після перевірки, переходьте до Модулю 2. Ви також можете повернутися до будь-якої частини Модуля 1, щоб переглянути концепції - самостійно або з колегами.

Коли ви закінчите, ми будемо раді отримати Ваш відгук про Модуль 1 у [цьому опитувальнику](#). Дякуємо!

1. Що таке психосоціальна підтримка?

- дії, спрямовані на психологічні та соціальні потреби учнів
- стратегії, які навчають учнів ігнорувати їхні психологічні та соціальні потреби, щоб досягти успіху в школі
- дії, які допомагають учням краще розуміти себе, формувати стосунки з іншими та працювати над досягненням своїх цілей
- спеціалізована терапія, яка допомагає травмованим студентам досягти академічного успіху

2. Поставте правильні слова в пропуски.

БАНК СЛІВ:

<i>психологічна підтримка</i>	<i>допомога</i>	<i>шрам</i>	<i>пізнання</i>	<i>не задовільняються</i>
<i>емоції</i>	<i>травма</i>	<i>поведінка</i>	<i>стійкість</i>	

Біженці, переміщені особи та мігранти можуть відчувати стрес з багатьох причин, наприклад, коли їхні потреби _____, або коли вони не володіють мовою своєї нової країни. Стрес може впливати на їхнє навчання та _____ в класі. Учні, який відчуває стрес, може бути складно

сконцентруватися або регулювати свої _____. Можливо, учні не знають, як просити про _____.

Емоційна та психологічна _____ трапляється, коли людина переживає надзвичайно стресову ситуацію, яка може становити загрозу для її життя. Тривалий відбиток травми на мозку людини схожий на невидимий _____. Важливо знати, що травма може негативно впливати на _____ учня або поведінку в класі.

Крім цього, важливо пам'ятати, що люди сильні, а наш мозок може відновлюватися після травматичного досвіду. _____ - це здатність людини впоратись з або управляти стресовими ситуаціями, використовуючи позитивні стратегії подолання труднощів. Педагоги можуть допомогти збудувати психологічну та емоційну стійкість своїх учнів за допомогою соціально-емоційного навчання та _____.

3. З'єднайте лінією відповідну інтервенцію ПСП та потребу учня, яку вона може допомогти задовольнити. Деякі потреби можна задовольнити кількома інтервенціями. Інтервенції можуть задовольняти декілька потреб.

Потреби учня

Інтервенції ПСП

Відчуття, що тебе цінують

Запропонувати групову діяльність, яка вимагає співпраці.

Відчуття приналежності

Пам'ятати про та поважати важливі культурні дати.

Дозволяти учням використовувати їхню рідну мову, щоб думати та реагувати на когнітивному рівні.

Стосунки з однолітками

Правильно вимовляти імена учнів.

Інтелектуальні стимули

Заохочувати більш просунутих учнів допомагати новачкам.

4. Які з наступних інтервенцій ПСП може здійснити вчитель, батьки або волонтер? Позначте все, що підходить.

- Зіграти в колективні ігри.
- Когнітивно-поведінкова терапія
- Наративно-експозиційна терапія
- Використання мистецтва чи театру, щоб розказати особисті історії

Перейдіть до наступної сторінки Модуля 2: Соціально-емоційне навчання (СЕН)

Модуль 2: Соціально-емоційне навчання (СЕН)

Цілі

Після завершення цього модуля вихователі будуть здатні

- визначити соціально-емоційне навчання (СЕН) та визначити бажані соціальні та емоційні риси студентів в їхньому освітньому контексті
- розуміти роль СЕН в забезпеченні якісного та цілісного процесу навчання для біженців, переміщених осіб, мігрантів та інших вразливих груп населення
- адаптувати та застосовувати заходи СЕН, які спрямовані на розвиток навиків соціально-емоційного регулювання студентів

Огляд: Що таке соціально-емоційне навчання?

це те, яким чином учні краще розуміють себе, ставляться до інших та працюють над досягненням своїх цілей

А точніше:

СЕН - це «процес, завдяки якому всі молоді люди та дорослі набувають та застосовують знання, навички та ставлення, щоб розвивати здорову особистість,

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Childhood Education International

управляти емоціями та досягати особистих та колективних цілей, відчувати та демонструвати емпатію до інших, формувати та зміцнювати стосунки підтримки та приймати відповідальні та турботливі рішення.»

(CASEL, 2020)

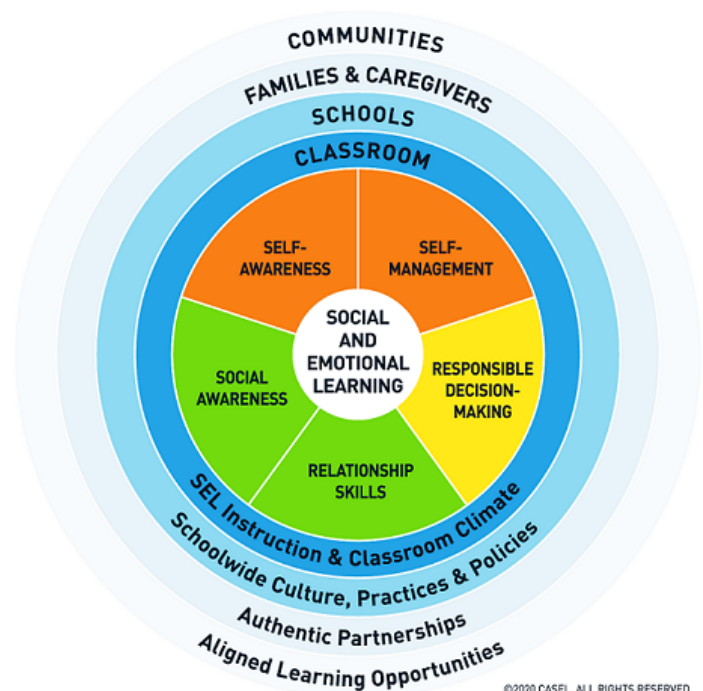
Колесо компетенцій СЕН CASEL

Громади
Сім'ї та опікуни
Школи
Класна кімната

Узгоджені можливості
навчання

Автентичні партнерства
Шкільна культура, практики
та політики

Викладання згідно з
принципами СЕН та клімат в
класі

Соціально-емоційне навчання (СЕН)

Самоусвідомленість
Самоуправління
Соціальна обізнаність
Навички будовання стосунків
Відповідальне прийняття рішень

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Чому СЕН?

Академічне навчання переплітається з соціально-емоційним навчанням. Учні, які мають *мотивацію*, вміють *регулювати свої емоції* в різних контекстах та *можуть добре працювати* з іншими, **більш схильні до виконання навчальних задач**. Коли учні стикаються з особливо складним завданням, ті учні, які володіють сильною соціально-емоційною обізнаністю, з більшою імовірністю продовжать працювати, допоможуть іншим та попросять про допомогу.

Крім цього, «учні зберігають більше інформації з навчального досвіду, коли *когнітивні виклики*, з якими вони стикаються в класі, пов'язані з *соціальними взаємодіями* (Jones & Khan, 2017). Справді, **діяльність, спрямована на формування стосунків, готує мозок до більш складного навчального процесу** та досвіду, які дозволяють учням розвиватися, досліджувати та займатися відкриттями (Immordino-Yang et al., 2018).» (процитовано в роботі Американського інституту досліджень AIR *Teaching the Whole Child*, 2021)

Насамкінець, **учні в контексті переміщення** повинні навчитися орієнтуватися в нових ситуаціях, повних лінгвістичних та культурних відмінностей. Вміння відстоювати себе в таких контекстах, а також працювати з іншими, незважаючи на відмінності, допоможе новачкам, які є біженцями, переміщеними особами або мігрантами.

Перед тим, як переходити до Модулю 2, подумайте про своїх унікальних учнів.

- Згадайте моменти, коли ваші учні продемонстрували *сильні* соціальні навички? Що вони зробили? сказали?
- Ви помічали учнів, які не ладнують? Що їм заважає, на вашу думку? Ви намагалися допомогти? Як?
- Ви можете пригадати учня, який інколи демонструє «недоречні» емоції? Можливо, вони дуже злі або дуже сумні, коли здається, що так не повинно бути. Як це впливає на учня, вас та інших людей в класі?

Перегляньте ці ресурси

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Childhood Education International

- AIR [Teaching the Whole Child: Instructional Practices that Integrate Equity-Centered Social, Emotional and Academic Learning](#) (2021).
- [Що таке CASEL Framework?](#) (2020). Це включає посилання на інтерактивний інструмент CASEL Колесо СЕН (зображення вище)
- USAID [Social and Emotional Learning \(SEL\) Systematic Review](#) (2021).

Компетенції та заходи СЕН

Ключова термінологія

- *компетенція* - це здатність робити щось успішно або ефективно
- *соціальні* компетенції - це навички або здібності, які допомагають нам ладнати з іншими
- *емоційні* компетенції - це здібності розпізнавати, обробляти та регулювати власні емоції, а також здібність розпізнавати та відповідно реагувати на емоції інших

Усі нижченаведені визначення безпосередньо або злегка адаптовані з інтерактивного курсу CASEL Wheel (2021).

Натисніть на посилання, щоб дізнатися більше.

1. Навички будівництва стосунків

Здатність встановлювати та підтримувати здорові стосунки, а також ефективно орієнтуватися в обстановці з різними особами та групами.

Це включає здатність чітко спілкуватися, активно слухати, співпрацювати та приймати участь у вирішенні проблем, орієнтуватися в обстановці з різними культурними нормами, а також звертатися за допомогою або пропонувати допомогу, коли це потрібно.

Вправа 1: [Гуртки будування спільнот](#)

- Студенти відпрацьовують комунікативні навички та пізнають різні точки зору через розмови на такі теми, як поточні чи історичні події, книжкові сюжети та навіть реальне напруження в класі.

Вправа 2: [Зона миру](#)

- Студенти, які відчувають напругу або конфлікт, йдуть до тихої зони в кімнаті, де є структурований протокол для обговорення та спроби вирішення проблеми.
 - Примітка: Зона миру також є хорошим місцем для студентів для розвитку самоусвідомленості та навичок самоуправління.

2. Соціальна обізнаність

Здатність розуміти перспективи інших та співчувати їм, у тому числі людям іншим за походженням, культурою та контекстами.

Це включає здатність співпереживати з іншими,, ширше розуміти соціальні та історичні норми поведінки в різних умовах, а також визнавати важливість ресурсів та підтримки від сім'ї, школи та суспільства.

Вправа 1: [Чуйне серце](#)

- Студенти активно слухають/читають історії, щоб проаналізувати, де персонажі підтримуються співпереживанням, а де - ні.

Вправа 2: [Інші способи реагування](#)

- Студенти розглядають різні види реакції людей на різні емоції. Вони дізнаються про те, як різноманітно й відповідно реагувати.
 - Адаптація цієї діяльності, яка допомагає розвивати навички відповідального прийняття рішень, називається "Що б ти зробив?" Студентів ставлять перед дилемою, й вони по черзі розповідають про те, як вони, чи якась шанована людина в їхньому домі або культурній спільноті реагували б на цю дилему та як працювали б над її вирішенням. Студенти розглядають переваги та недоліки різних способів реагування.

Вправа 3: [Сильні слова](#)

- Учні вибирають, а потім аналізують сильні цитати з улюблених пісень, книг/віршів чи фільмів, щоб розглянути вплив слів і важливість ретельного вибору слів.

3. Самоусвідомленість

Здатність розуміти власні емоції, думки та цінності, та те, як вони впливають на поведінку в різних контекстах.

Це включає здатність розпізнавати свої сильні сторони та недоліки з добре обґрунтованим почуттям впевненості та цілі.

Вправа 1: [Вимірник настрою](#)

- Студенти визначають свої емоції на певний момент (наприклад, у відповідь на якусь діяльність, зображення, спогад або поточну подію) за допомогою колеса слів, чи діаграми, або навіть зображень емоцій.

Вправа 2: [Троянда, шип, бутон](#)

- Студенти розмірковують про успіх чи силу, розчарування чи невдачу та про поле для зростання.
 - Троянда, шип, бутон також можуть бути для учнів інструментом розвитку соціальної свідомості.

4. Самоуправління

Здатність керувати своїми емоціями, думками та поведінкою в різних ситуаціях та досягати цілей і прагнень.

Це включає здатність відтермінувати задоволення, керувати стресом і відчувати мотивацію для досягнення особистих починань.

Вправа 1: [Візуалізація майбутнього](#)

- Студенти уявляють те, що для них можливо в майбутньому, ставлять досяжні цілі та планують дії, щоб зробити їхнє бачення більш реалістичним.

Вправа 2: Глибоке дихання

- Студенти практикують вдих через ніс протягом чотирьох ударів серця, затримку дихання на чотири удари, потім видих через рот на чотири удари. Ця стратегія допомагає студентам заспокоїтися або стати більш притомними.
-

5. Відповідальне прийняття рішень

Спроба робити небайдужий і конструктивний вибір щодо особистої поведінки та соціальних взаємодій у різних ситуаціях.

Це включає здатність враховувати етичні стандарти та проблеми безпеки, а також оцінювати переваги та наслідки різних дій для особистого, соціального та колективного добробуту.

Вправа 1: [Плюси і мінуси](#)

Коли студенти стикаються з важким рішенням, вони розглядають потенційні позитивні результати (за) і потенційні негативні результати (проти) певного вибору.

Вправа 2: [Яка моя роль?](#)

Студенти аналізують свою роль і відповідальність у своїй сім'ї чи певній громаді, щоб усвідомити, як їхні позитивні та негативні рішення можуть вплинути на інших.

Враховуйте свої уподобання та освітній контекст

- **Які стратегії SEL (соціальне та емоційне навчання) викликають у вас інтерес? Чому?**

- Які стратегії здаються незручними чи нереальними для вашого стилю викладання, потреб ваших студентів або вашого контексту?

Сценарії: Яку компетенцію SEL можна посилити?

Вправи SEL повинні мати чітку мету, аби допомогти студентам розвинути емоційну обізнаність і саморегулювання, соціальні навички та відповідальні стратегії прийняття рішень. Якщо ваші студенти сильні в певній області, стратегія SEL може здатися цікавою, але може бути не тим, що їм потрібно.

Нижче наведені сценарії описують учнів, що демонструють поведінку, яка свідчить про те, що вони могли б посилити одну або кілька компетенцій SEL.

Для кожного сценарію:

- Виявіть, яку компетенцію або компетенції SEL можна було б розвивати далі.
- Поміркуйте про власні сильні сторони або сфери, що пов'язані з вдосконаленням цієї компетенції.
- Подумайте про учнів вашого класу/програми, які сильні в цій компетенції, і учнів, котрі могли б надалі розвинути цю компетентність.

Ми заохочуємо вас зробити це разом з колегами. Отримання різних точок зору може покращити ваше розуміння соціального та емоційного навчання.

Сценарій 1: Так багато можна сказати

Фредерік сильний учень і його люблять однокласники. Проте, коли він працює в невеликих групах або бере участь в обговореннях у класі, йому так багато є чого сказати, що він схильний говорити занадто, навіть перебиваючи або заглушуючи своїх однокласників, щоб донести свою думку. Вчитель Фредеріка знає, що інші учні іноді відчують розчарування, тому що з ними не консультуються чи не цінують у груповій роботі, або вони не можуть брати участі в обговореннях у класі. Над якою компетенцією(ами) SEL мав би попрацювати Фредерік?

Сценарій 2: Немає часу

У Алі багато друзів і велика родина. Він часто приходив до класу непідготованим до денного уроку. Коли вчитель запитує його, чому він не вивчив чи не зробив домашнє завдання, Алі часто відповідає: "Я просто не мав часу". Його вчитель намагався глибше розібратися з тим, що забирало час Алі після школи, і виявилось, що він любить грати у футбол зі своїми друзями і дивитися телевизор зі своїми двоюрідними братами. Інколи він доглядає за двома молодшими братами і сестрами. Над якою компетенцією(ами) SEL мав би попрацювати Алі?

Сценарій 3: "Не я"

Сара тиха і старанна. Вона любить писати короткі оповідання і є досить хорошою художницею. Сара вивчає англійську і вже може добре розмовляти з друзями. Вчителька попросила Сару допомогти новачкові в їхньому класі, який також нещодавно приїхав з Іраку, але та сказала, що її англійська "недостатньо добра". Вчителька запропонувала Сарі взяти участь у письменницькому конкурсі, де учні напишуть дитячу книжку та зроблять усі ілюстрації. Здавалося, Сара була дуже зацікавлена, але потім вона так і не прийшла на зустріч і не отримала жодного завдання. Під час в'яснення вона сказала, що вона "жахлива художниця без будь-яких ідей щодо написання". Вчителька Сари знає, що це зовсім не так. Над якою компетенцією(ами) SEL мала б попрацювати Сара?

Сценарій 4: Радощі й сльози

Фатіма – новенька, яка приїхала з Сирії. Вона вже добре володіє англійською і дуже хотіла негайно почати своє навчання. Коли Фатіма піднесена та розуміє урок, вона голосна й щаслива, іноді вона так підбадьорює й балакає, що це відволікає інших учнів. Однак, коли вона подавлена, вона часто плаче, а іноді навіть біжить в кут кімнати подалі від інших. Над якою компетенцією(ами) SEL мала б попрацювати Фатіма?

Модуль 2 Вікторина

Приведена нижче вікторина є оцінюванням знань без балів. Запитання та вправи мають на меті дати вам уявлення про рівень вашого навчання/комфортності в користуванні матеріалом, наданим у Модулі 2. Якщо ви почуваетесь впевнено після перевірки, переходьте до модулю 3. Ви також можете повернутися до будь-якої частини Модуля 2, щоб переглянути концепції - самостійно або з колегами.

Коли ви закінчите, ми будемо раді отримати ваш відгук про Модуль 2 у [цьому опитуванні](#). Дякуємо!

1. Що таке соціально-емоційне навчання?

- це про те, як учні краще розуміють себе, ставляться до інших і працюють над досягненням своєї мети
- це про те, як учні вивчають математику та природознавство через групові лабораторні роботи
- це про те, як учні вчаться формувати та використовувати навчальні групи для підготовки до великих іспитів
- це інший термін для проблемного або проектного інструктування

2. Яка компетенція SEL включає здатність відчувати співчуття до інших, у тому числі з різних контекстів?

- Навички будування стосунків
- Соціальна обізнаність
- Самоуправління
- Відповідальне прийняття рішень
- Самоусвідомленість

3. Яка компетенція SEL включає здатність відтермінувати задоволення та керувати стресом?

- Самоуправління
- Навички будування стосунків
- Відповідальне прийняття рішень
- Соціальна обізнаність
- Самоусвідомленість

4. Яка компетенція SEL включає вміння чітко спілкуватися та активно слухати?

- Навички будівництва стосунків
- Відповідальне прийняття рішень
- Самоуправління
- Самоусвідомленість
- Соціальна обізнаність

5. Яка компетенція SEL включає здатність розпізнавати свої сильні сторони та недоліки, включаючи відчуття впевненості або відкритості до навчання?

- Самоусвідомленість
- Навички будівництва стосунків
- Соціальна обізнаність
- Відповідальне прийняття рішень
- Самоуправління

6. Яка компетенція SEL включає здатність людини розпізнавати, як її вибір може вплинути на неї саму та на її спільноту?

- Самоуправління
- Відповідальне прийняття рішень
- Соціальна обізнаність
- Самоусвідомленість
- Навички будівництва стосунків

7. Яка компетенція SEL включає здатність відчувати себе мотивованим для досягнення своїх цілей?

- Навички будівництва стосунків
- Соціальна обізнаність
- Самоусвідомленість
- Самоуправління
- Відповідальне прийняття рішень

8. Поставте правильне слово у пропуски, щоб закінчити речення.

Банк слів: відмінності добре проявляти наполегливість
працювати
мотивований соціальний відстоювати управління

Учні, які _____ та _____ з іншими, частіше залучатимуться до участі у навчальних завданнях. Студенти з високою самосвідомістю та навичками до само-_____ можуть з більшою ймовірністю _____, коли навчальне завдання видається особливо складним.

Коли навчання пов'язане з _____ взаємодією, учні накопичують більше інформації.

Для студентів, які перебувають у контексті переміщених осіб, важливо навчитися самостійно себе _____ (просити допомоги, заявляти на свої права) та працювати з іншими в умовах, де присутні культурні та мовні _____.

Перейдіть будь ласка до МОДУЛЯ 3 на наступній сторінці: Створення цілісного навчального простору

Модуль 3: Створення цілісного навчального простору

Цілі

Після завершення цього модуля вихователі будуть здатні

- виявити та почати застосовувати стратегії налагодження зв'язків зі студентами у вашому контексті

- зрозуміти, як ігри можуть надати учням психосоціальну підтримку та соціальні й емоційні можливості для навчання
- визначити аспекти Безпечного середовища для зцілення та освіти (Safe Healing and Learning Spaces, SHLS), які вже присутні та ще можуть бути додані до вашого освітнього контексту
- зрозуміти, як побудова взаємовідносин, залучення до гри та SHLS можуть підтримувати якісний та цілісний процес навчання

Огляд: Що таке якісне та цілісний процес навчання?

педагогічний підхід, який враховує учня в усіх його аспектах: академічному, емоційному, соціальному, фізичному та психологічному в рамках навчальної програми, що дозволить усім учням розвивати знання, компетентності, цінності та соціальні навички.

(Співробітники проекту QHL)

Огляд: Що таке добробут?

стан комфорту, здоров'я та щастя

(Словник Oxford Languages)

Цей модуль присвячений **налагодженню зв'язків** зі студентами та тому, як зробити **навчання веселим** з вашими студентами. Обидва моменти є важливими аспектами *якісного та цілісного процесу навчання*. Це також про **турботу** - турботу про своїх учнів, та і про себе - коли ви виконуєте важку роботу викладання та навчання зі студентами в умовах переміщення.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Childhood Education International

Перш ніж вивчати Модуль 3, обміркуйте свій власний "стиль" викладання та навчання

- Подумайте про вчителя, з яким у вас був міцний зв'язок за студентських часів. Що ця людина зробила, щоб побудувати взаємовідносини з вами?
- Що вам було "потрібно" для того, щоб почувати себе комфортно коли ви, як учень, ризикували? Що вам заважало?
- Як ви знайомитеся зі своїми учнями?
- Як ви вносите розвагу - гру, сміх, спілкування - до вашого класу?
- Що ви робите, коли бачите що якийсь студент засмучений або відсторонений?

Перегляньте ці ресурси

- [Foundational Teaching Skills Guide](#) (World Bank, 2021), особливо сторінки 18-21
- ["How Relationships Matter for Refugee Students"](#) (Harvard School of Education)
- [Why Play?](#) від Lego Group
- "Le Contrat de Classe" ([Creating a Class Contract](#)) (французькою)
- [The Benefits of Playful Learning](#)
- [Safe Healing and Learning Spaces Toolkit](#) (IRC, 2016)

Налагодження зв'язку з учнями

Люди частіше за все бувають **стійкими** до стресу та травм коли в їхньому житті більше позитивних або "**захисних**" факторів, ніж факторів ризику.

Позитивні та дбайливі стосунки дорослого та студента є одним із таких захисних факторів.

Як ми можемо створити зв'язки зі студентами, щоб побудувати з ними позитивні відносини?

Ваш контекст, ваш вибір: Використовувати, адаптувати, відкидати

Наступні стратегії налагодження зв'язку зі студентами можуть працювати в різних, але не у всіх, контекстах. Наприклад, якщо у вас 120 учнів, зустріч з усіма батьками може бути неможливою. Можливо, у вас немає матеріалів чи місця, необхідних для деяких видів навчальної діяльності. Ви можете побачити якусь діяльність і подумати: "Я міг би зробити щось подібне з моїми учнями", або ж "Це просто не спрацює в моєму контексті".

Освітняни, які враховують особливості та потреби своїх учнів, реалізують та/або адаптують те, що вони можуть використати, відкидають те, що не можуть, та створюють нові інструменти тоді, коли це доцільно. Не буває двох однакових класів, двох однакових учнів та двох однакових вчителів. Як і всі матеріали цього курсу, ми заохочуємо використовувати те, що працює для вас і ваших учнів у вашому конкретному випадку.

1. Вивчіть Імена

- Як учень хоче, щоб його називали?
- Як пишеться і вимовляється ім'я учня?

Спробуйте:

- Вітайтеся з учнями щодня, звертаючись на ім'я, вимовляючи його правильно та використовуючи мову тіла, яка відповідає культурі учня, якщо це прийнятно (потиснути руку, схилити голову, підняти брову тощо)
- Навчіться казати привіт мовою учня, коли будете вітатися з ним чи з нею. Ви можете також вивчити кілька коротких фраз, таких як «дякую». Таким чином навіть короткочасні взаємодії стануть більш змістовними.
- Попросіть учнів написати їхнє ім'я на картці, яку можна повісити/прикріпити до сорочки, або покласти на стіл. На цій картці також можуть бути картинки, які відображають їхні захоплення та/або цінності.
- Використовуйте імена учнів у історіях, математичних задачах тощо для того, щоб вони відчували приналежність до навчального процесу.

2. Дізнайтеся про сім'ї та громади*

- З ким проживають учні?

- Чи вони сумують за кимось конкретним?
- Яку роль виконують учні в себе вдома/в громаді? Що входить до їхніх обов'язків?
- Яких традицій дотримуються сім'ї учнів?

*Багато переміщених учнів (та вчителів) зазнали серйозних втрат серед своїх сімей та громад. Деякі учні не мають поряд у новому домі жодного члена родини . Інформація про цю сферу життя учнів допоможе вам налагодити з ними відносини, та водночас може викликати негативні емоції, пов'язані з втратами. Зважаючи на це, вчителі повинні бути обережними, коли задають питання про сім'ю, життя вдома чи минуле учня. Дізнатися більше про підхід, орієнтований на інформованість про травму у INEE [ТУТ](#), у UNHCR [ТУТ](#) та у IRC [ТУТ](#).

Спробуйте:

- Попросити учнів зробити сімейне дерево, або дерево громади з іменами та взаємовідносинами між важливими у їхньому житті людьми. Учні можуть також додати позитивні риси цих важливих людей або унікальну історію про них.
- Запросити члена родини, або видатного члена громади у клас поділитися своєю історією та досвідом.
- Організувати сімейні та громадські заходи - знайомство, культурні вечори, святкування досягнень учнів, збори у форматі питання-відповідь за можливості (раз на місяць, раз у чверть тощо).
- Заохочувати учнів обговорювати обов'язки і очікування в родині та громадах у різних культурах.

3. Дізнайтеся про захоплення та мрії

- Чим учні люблять займатися поза класом?
- Який їхній улюблений шкільний предмет?
- Якою музикою чи фільмами/телепередачами вони цікавляться?
- Ким вони хочуть стати в майбутньому?

Спробуйте:

- Вірші "["Where I'm from.."](#) або "Who am I?", [як ці](#) (прості) або [ці](#) (складніші)

- Попросіть учнів уявити себе у віці 20, 35 і 50 років, якби вони могли бути де завгодно та робити що завгодно. Де б вони проживали? З ким би вони жили? Ким би вони працювали?
- Попросіть учнів написати вам листи, або завести щоденник, який передаватиметься між вами та учнем. Запропонуйте підказки, які допоможуть вам дізнатися про їхні захоплення та мрії. Після встановлення довіри можна також запитати про їхні переживання та проблеми.

4. Дайте учням можливість взяти ініціативу в свої руки

- Які у ваших учнів сильні сторони?
- Про що вони хочуть говорити?
- Що вони хочуть вивчати?

Спробуйте:

- Попросіть учнів запропонувати теми або ідеї для обговорення.
- Навчіть їх як координувати дискусію.
- Запропонуйте учням один із варіантів демонстрації знань на вибір (творчість, письмо, усна презентація тощо).
- Час від часу дозволяйте учням обирати собі групу.
- Дайте їм можливість навчати один одного.
- Створіть «Правила класу» (часом їх називають «Договір класу») *разом* з вашими учнями.

5. Діліться своїми історіями; знайдіть спільну мову

- Хто ви - ваша сім'я, інтереси, страхи, мрії?
- Що для вас означає бути учнем?
- Чим ви подібні до ваших учнів?

Спробуйте:

- Коли ви попросите учнів розповісти щось про них - формально чи неформально - розкажіть також про себе.

- За можливості розмістіть кілька картинок, або культурно-важливих зображень поблизу вашого робочого столу, де учні зможуть побачити хто ви є поза межами класу.

Навчання в процесі ігор

Ігри з вашого минулого

- В які ігри ви гралися в дитинстві або в підлітковому віці?
- Що ви пам'ятаєте про правила - хто їх придумав? чи можна було їх змінювати? чи всі їх дотримувалися?
- Як ви вважаєте, чому діти можуть навчитися в процесі ігор?

Гра і навчання

- Гра це невід'ємний компонент **всебічного розвитку**: фізичного, соціального, когнітивного, емоційного та духовного.
- Часто гра керується учнями. Коли учні контролюють елементи свого навчання, діяльність для них має більше значення, так само як і співпраця з іншими та збереження інформації.
- Коли учні отримують задоволення, вони беруть активнішу участь в уроці та відчувають себе комфортно ризикуючи, що є важливим аспектом вивчення нових речей.

Гра та благополуччя

Ігри допомагають учням стати більш компетентними у самопізнанні, самоуправлінні, соціальній свідомості, взаємовідносинах та прийнятті рішень. Правильно структуровані ігри можуть допомогти дітям відчувати себе залученими і відпустити все, що відбувається за межами гри (хоча б тимчасово).

- Фізичні ігри можуть додати необхідної фізичної стимуляції для учнів, яким потрібно рухатися, щоб збільшувати приток кисню та ендорфінів до мозку.
- Розумові ігри змушують дітей мислити нетипово та креативно, забезпечуючи необхідну інтелектуальну стимуляцію.

- Групові ігри заохочують учнів спілкуватися, не зважаючи на розбіжності, та бути більш суспільно свідомими.
- Коли учні справляються, це сприяє їхній впевненості. Коли їм щось не вдається зробити, вони стають більш відкритими до роздумів про те, як виправити ситуацію.

А як це працює в умовах кризи?

Гра виконує важливу терапевтичну та реабілітаційну роль у відновленні відчуття нормального життя та радості в дітей.

- Гра може допомогти переміщеним та травмованим дітям подолати емоційний біль та відновити контроль над своїм життям.
- Гра може відновити відчуття ідентичності та самооцінку.
- Гра дає дітям змогу брати участь у обміні досвідом.
- Гра дає учням можливість дослідити власну креативність і досягнути взаємозв'язку та відчуття приналежності.

Навчатись граючись: Предмети

Математика

- **Естафета** - дві команди шикуються в ряд обличчям до дошки. Вчитель прикріплює приклад посередині дошки і перший учень від кожної команди поспішає його розв'язати. Якщо учень обчислив неправильно, наступний учень з його команди намагається розв'язати цей приклад. Якщо він справився з завданням, то забирає аркуш з прикладом, і вчитель кріпить до дошки нове, і наступні два учні намагаються його розв'язати. Гра продовжується до тих пір, поки всі учні не візьмуть участь у грі, або далі, якщо ви маєте час та бажання.
- **Знайди відповідність** - вчитель має два набори карток: один з прикладами, а інший з відповідями (або графічними зображеннями). Половина учнів отримує приклади, а решта учнів - відповіді. Кожен має знайти «свою половинку». Коли учні утворюють пару, вони отримують нові картки. Гра продовжується до закінчення карток. Ця гра також підійде для природничих наук, як «Знайди визначення».

Природничі науки

- **Табу** - учні грають у командах з трьох-чотирьох осіб, дві команди грають одна проти одної. Один учень витягує картку зі словом, не показуючи його іншим. Він має описати це слово, не називаючи його, а учасники його команди мають вгадати це слово за певний час (зазвичай від 30 секунд до 1 хвилини). Якщо учасники команди не вгадали слово, інша команда може його «вкрасти». Ця гра також підійде для суспільних наук з відомими постатями та подіями.
- **Знайди визначення** - вчитель має два набори карток: один із термінами, а інший з відповідними визначеннями. Половина учнів отримують терміни, а решта - визначення. Кожен має знайти «свою половинку». Коли учні утворюють пару, вони отримують нові картки. Гра продовжується до закінчення карток. Ця гра також може застосовуватися у суспільних науках, чи в математиці, як «Знайди відповідність».

Суспільні науки

- **Хто я? (або для подій, Що я?)** - Кожен учень має картку, прикріплену до спини, де написано ім'я відомої персони або подія. Учні ходять і задають питання про цю персону чи подію до тих пір, поки не відгадають хто/що написано у них на картці.
- **Пошук скарбів у тексті** - учні наввипередки шукають специфічні особливості тексту або відповіді серед особливостей тексту в одному із джерел інформації (підручнику, статті, сайті тощо). Учні можуть працювати як індивідуально, так і в командах. Цю гру також можна використовувати в природничих науках та словесних мистецтвах.

Словесне мистецтво/Вивчення мови

- **Спільна розповідь** - весь клас, учні в групах або щонайменше шість осіб сідають в коло. Кожен учень має аркуш паперу, на якому пише вступне речення до історії: «Одного разу, жили-були...». Листок передають наступному учню, і він пише наступний рядок історії. Тоді він загортає перший рядок і передає аркуш. Третій учень бачить лише другий рядок і дописує ще один до

історії. Гра продовжується до тих пір, поки всі учні не допишуть щось до історії, при цьому кожен учень бачить лише ОДИН рядок перед своїм доповненням.

- **Слова в словах** - напишіть на дошці фразу і запитайте в учнів, скільки слів вони можуть скласти з літер у цій фразі. Наприклад, у фразі «Освіта має значення» ви можете знайти слова *ніч*, *світ* та *міст* (серед багатьох інших). Час на виконання завдання обмежений, після чого учні озвучують свої варіанти.
- **Категорії** - В цій грі команди з двох або трьох учнів мають знайти відповіді на 12 категорій, але кожна відповідь має починатися з однієї і тієї ж літери. Літера обирається випадково на початку гри, потім учні мають визначений проміжок часу (в загальному близько 3 хвилин), щоб написати свої відповіді. В кінці учні порівнюють свої відповіді, і команда з найбільш оригінальними відповідями отримує перемогу. Уявімо, що випала літера «П» і дві категорії «Назви міст» та «Їжа». Учні можуть написати «Париж» та «попкорн» у відповідях. Категорії можна знайти онлайн, або вчитель чи клас можуть їх придумати.

Навчатись граючись: Соціальні та емоційні навички

(натисніть на посилання на гру, якщо до неї немає опису)

- **Саймон каже** - Один із учнів це «Саймон», і він стоїть перед однолітками (які також стоять). Коли Саймон каже робити прості фізичні дії (покласти руки на голову, доторкнутися до носа, стрибнути тощо), учні повторюють цю дію, але лише тоді, КОЛИ Саймон додає «Саймон каже...» до початку команди. Отож якщо він/вона каже «Саймон каже покласти свої руки на голову», тоді учні мають це зробити, але якщо він/вона каже просто «Покласти руки на голову», тоді цього робити не потрібно. Якщо учень *покладе* руки на голову, то він вибуває з гри. Коли залишається стояти останній учень, він може стати Саймоном, або гра завершується.
- **Зіпсований телефон** - учні в групах з 10 осіб або більше сідають в коло. Перший учень пошепки говорить фразу іншому учню, який сидить біля нього. Другий учень пошепки говорить те, що він почув, наступному і так далі. Останній учень в групі говорить те, що він почув, усьому класу. Зазвичай це дуже відрізняється від того, що було сказано спочатку.
- **Спільна мова** - поставте стільці у коло, на один менше від кількості учнів. Один учень стає посередині і каже: «Я знайду спільну мову з кожним, хто _____» і каже якийсь правдивий неочевидний факт про себе (найстарша дитина, говорить

трьома мовами, любить їсти моркву тощо). Кожен учень, якого також це стосується, має пересісти на нове місце, не поряд зі своїм. Учень, який залишився без місця, тепер по центру.

- **Хто тут головний?** - учні сідають в коло. Один учень виходить з кімнати, а ті, які залишилися, обирають когось «за головного». Ця особа починає робити прості дії (гладити себе по голові, стукати ногами, плескати в долоні тощо) і усі учні повторюють цю дію. Учень, який вийшов, заходить назад в кімнату і стає в центр кола. «Головний» студент продовжує змінювати дії, а інші учні продовжують копіювати його/її, а учень у середині намагається зрозуміти, хто керує групою. Студенти, які копіюють, повинні подбати про те, щоб не дивитися прямо на головного студента, а краще вибрати іншого учня.
- **«Знайди когось, хто» – створіть список або рамкову таблицю з приблизно 20 атрибутів, які могли б описати ваших учнів (старша дитина, живе з бабусею та дідусем, розмовляє трьома мовами тощо).** З цим списком або таблицею в руках учні ходять по кімнаті, опитуючи один одного, щоб знайти когось, хто відповідає цим атрибутам. Вони пишуть імена один одного у відповідні рядки або поля (в ідеалі різні особи для кожного атрибута). Ви можете грати певну кількість часу або грати, поки один учень не заповнить весь аркуш. Ось кілька прикладів: [Версія LIST](#) / [версія BINGO](#)

Ігри, компетенції SEL та ваші учні

- Які ігри можуть бути веселими для ваших учнів?
- Які компетенції SEL вони можуть підтримувати?
- Які перешкоди ви передбачаєте, використовуючи ці ігри у своєму класі?

Безпечний простір для зцілення та навчання

Безпечний простір для зцілення та навчання (SHLS) — **це безпечне, турботливе та передбачуване місце, де діти та**

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](#)

Childhood Education International

підлітки, які живуть у конфліктних та кризових умовах, можуть навчатися, розвиватися та бути захищеними.

Міжнародний комітет порятунку

Безпечні простори зцілення та навчання характеризуються

- послідовністю і передбачуваністю (з точки зору рутини і структури класу)
- навмисно витраченим часом на соціальне та емоційне навчання, а також на академічний зміст, особливо на базову математику та навички читання
- фасилітатором/викладачем, який підтримує, чуйний та обізнаний як у сфері змісту, так і в підході до навчання з урахуванням травм
- відсутністю дискримінації вчителя до учнів/сімей та між учнями
- учні можуть вільно висловлювати свої емоції
- спілкуванням та втручанням для батьків/вихователів
- збалансованою взаємодією між викладачем та учнями в соціальному, академічному та емоційному плані
 - вчитель не має «абсолютної влади» в кімнаті
 - учням комфортно працювати з учителем і один з одним

Результати

- «Безпечне, передбачуване середовище з постійними стосунками з дорослими — це потужний спосіб пом'якшити або скасувати наслідки токсичного стресу» (IRC)
- SHLS допомагає учням розвивати соціальні та емоційні навички, а також навички читання та математики
- SHLS підтримує прагнення батьків зменшити поширеність та вплив насильства та бездоглядності в побуті

Що може включати SHLS?

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

- послідовну рутину
- спільно створені класові норми, які поважають і цінують культурні та мовні відмінності
- можливості для студентів обговорити навчання один з одним
- чіткі та справедливі очікування від вчителя
 - очікування чітко викладаються/пояснюються, а студенти, які відповідають очікуванням, позитивно підкріплюються
- учні мають вибір, як показати своє навчання (письмо, малювання, усна презентація тощо)
- заохочення студентів, коли вони ризикують і пробують нове, а також святкування їхніх успіхів

Перегляньте це [4-хвилинне відео](#), щоб дізнатися більше про безпечні зцілюючі та навчальні класи.

Враховуйте свій освітній контекст

- Що ви вже робите, щоб створити безпечний простір для зцілення та навчання?
- Що б ви могли додати до свого класу/програми, щоб зробити його більш безпечним і передбачуваним і зміцнити позитивні стосунки між дорослими та учнями?
- Чи є у вашій школі/програмі структура для направлення учнів, які, на вашу думку, можуть опинитися в небезпеці або потребують професійних послуг психічного здоров'я?

Щоб отримати додаткову інформацію про створення навмисного безпечного місця для зцілення та навчання, перегляньте цей посібник [для стажерів SHLS від IRC](#).

Модуль 3 Перевірка знань

Нижче наведена вікторина є **проміжним** оцінюванням знань.. Запитання та вправи мають на меті дати вам уявлення про рівень вашого навчання/комфортності в користуванні матеріалом, наданим у Модулі 3. Якщо ви почуваетесь впевнено після

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](#)

перевірки, перейдіть до Підсумку курсу. Ви також можете повернутися до будь-якої частини Модуля 3, щоб переглянути концепції - самостійно або з колегами.

Коли ви закінчите, ми будемо раді отримати ваш відгук про Модуль 3 у [цьому опитуванні](#). Дякуємо!

1. Проведіть лінію між стратегією налагодження контакту з учнями до певної категорії.

Категорія

Налагодження контакту з учнями

Дізнайтеся про сім'ї та громади.

Запитайте студентів, що вони хочуть обговорити.

Запросіть батьків до класу, щоб поділитися історіями та досвідом.

Дізнайтеся про інтереси та цілі учнів.

Проводьте регулярні громадські заходи, такі як вечори запитань та культурні свята.

Запропонуйте студентам уявити, де вони будуть через 5, 10 та 20 років.

Складіть поетичний блок «Звідки я».

Нехай студенти ведуть.

Складіть класний контракт зі своїми учнями.

2. Поставте правильні слова в пропуски.

БАНК СЛІВ

Самосвідомість

відмінності

інклюзія

оцінка

Ігри сприяють розвитку соціальних та емоційних компетенцій, таких як особистісні та соціальні _____. Для учнів у кризових ситуаціях ігри можуть допомогти учням відновити відчуття ідентичності та самосвідомості

_____, а також можуть посилити почуття

_____ та зв'язку з іншими в мовному та культурному

_____.

3. Як фізичні ігри можуть сприяти навчанню? Позначте все, що підходить.

- Підвищує рівень ендорфінів, що призводить до кращого самопочуття.
- Збільшити приплив кисню до мозку.
- Дайте студентам можливість проявити гнів і стрес на інших.
- Підвищити комунікативні навички.

4. Кооперативні ігри вимагають від учнів спільної роботи, часто в невеликих командах, щоб розв'язати головоломку чи проблему, створити щось нове або показати своє колективне навчання. Кооперативні ігри, на відміну від змагальних, можуть підтримувати навчання за допомогою (виберіть усе, що підходить):

- Навчання учнів спілкуватися з однолітками різних культур і мов.
- Визначення того, які учні найкращі в класі, а які потребують додаткової підтримки.
- Підвищення соціальної свідомості.
- Створення відчуття конкуренції серед однокласників, що посилює їх бажання догодити вчителю.

5. За даними Міжнародного комітету порятунку, що таке безпечний простір для зцілення та навчання?

- Місце, де студенти можуть отримати консультацію щодо психічного здоров'я в школі.
- Класна кімната, призначена для підтримки студентів із переміщеними особами, які мають вищий рівень академічного рівня, ніж їхні однолітки.
- Класна кімната, де учні почуваються в безпеці, розмовляючи рідною мовою.
- Безпечний, турботливий і передбачуваний навчальний простір, створений для студентів у кризових умовах, щоб вони відчували себе захищеними та у безпеці.

6. Що з переліченого характеризує безпечні простори зцілення та навчання? (Позначте все, що підходить.)

- Навчання читання та математики
- Інструкція лише англійською мовою
- Безкоштовні ваучери на житло та харчування
- Програми культурного занурення для новачків
- Втручання батьків для зменшення насильства в побуті

- Постійність
- Взаємоповага між учителем та учнями
- Соціальні та емоційні навички
- Адвокація для студентів, які потребують додаткової підтримки
- передбачуваність

Підсумок курсу

Дякуємо за участь у курсі! Тепер настав час поміркувати над цим курсом і вашим навчанням.

- Будь ласка, заповніть [це коротке опитування після курсу](#).
- Пройдіть **оцінку наприкінці курсу** на наступній сторінці, щоб перевірити своє розуміння понять, представлених у модулях 1, 2 і 3.
- Нарешті, будь ласка подумайте про свої подальші кроки, зважаючи на те, що ви вивчали у цьому курсі.

Після завершення опитування та остаточного оцінювання ви отримаєте сертифікат про закінчення на електронну пошту. Дякуємо!

Огляд: Цілі Курсу

Педагоги, які закінчили цей онлайн-курс, будуть

- розуміти важливість створення безпечного та інклюзивного середовища для благополуччя та навчання дітей у надзвичайних ситуаціях
- розуміти основні принципи **Психосоціальної підтримки (ПСП)** та **Соціального та емоційного навчання (СЕН)**, та їхню роль у підтримці

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](#)

Childhood Education
International

студентів у контексті переміщених осіб, особливо з огляду на унікальність учнів і контекст навчання

- будуть здатні інтегрувати прості та прикладні техніки ПСП та СЕН у свої плани уроків, щоб забезпечити **якісний та цілісний процес навчання**

Ви досягли поставлених цілей?

- Де ви відчуваєте впевненість у наданні психосоціальної підтримки та соціальних та емоційних можливостей навчання своїм студентам?
- Де ви хочете продовжити навчання та розвиватися в інтеграції PSS та SEL?

Кінцеве оцінювання

1. Поставте правильні слова в пропуски.

БАНК СЛІВ	травма	всі їхні аспекти	Безпечний простір для зцілення та освіти	культура
благополуччя	психологічна підтримка	пружний	емоційний	сім'я

Якісне цілісне навчання (QHL) – це педагогічний підхід, який враховує учня в _____: академічному, емоційному, соціальному, фізичному та психологічному. Два ключових аспекти QHL включають _____ підтримку та соціально-_____ навчання. Коли вони регулярно інтегруються в класі, у студентів з'являється більше відчуття _____, що, у свою чергу, сприяє їхньому навчанню. При розробці проекту QHL педагоги, які працюють з переміщеними особами, повинні також враховувати _____, що студенти-біженці можуть принести з собою в клас і що може вплинути на їхнє пізнання та поведінку. Незалежно від їх попереднього досвіду, студенти також _____ здатні подолати стресові переживання. Побудова позитивних стосунків між дорослими та учнями, оцінка _____ учня, залучення

_____ учня та створення _____ можуть сприяти здібності учня вчитися та процвітати в новій школі та спільноті.

2. Основною характеристикою безпечного простору зцілення та навчання є

- послідовність
- конкуренція
- фокус на вчених, а не на соціальному та емоційному навчанні
- вилучення дітей зі стресового будинку

3. Травма та екстремальний стрес можуть вплинути на здатність учня (відзначте все, що підходить)

- регулярно відвідувати школу
- створювати довірливі стосунки
- звертатися за допомогою
- спати
- зосередитися на уроці

4. Згідно з CASEL, яка з наведених компетенцій SEL включає вміння співчувати і працювати з людьми з різних культур?

- Самоуправління
- Відповідальне прийняття рішень
- Самосвідомість
- Соціальна обізнаність

5. Поставте правильні слова в пропуски.

БАНК СЛІВ	соціальний	емоції	психологічні	спеціалізовані
сім'ї	терапія	вчителі	безкоштовні сніданки	ігри

Психосоціальна підтримка включає дії, які задовольняють як _____, так і _____ потреби окремих людей, _____ та громад.

Узагальнена підтримка включає дії, які можуть виконувати _____ та _____

підготовлені батьки та волонтери. Зазвичай вони підтримують усіх учнів, наприклад надають _____ у школі, _____, які заохочують до спільної гри, а також уроки малювання чи музики, щоб допомогти учням опрацювати сильний _____. Для студентів, які потребують додаткової підтримки _____, підготовлені вчителі, консультанти та фахівці з психічного здоров'я можуть надати один на один або груповий _____.

6. Які з наведених нижче стратегій можуть допомогти вчителям налагодити контакт зі своїми учнями? (Позначте все, що підходить.)

- Не обговорюйте «важкі» теми і не просіть студентів розповісти про своє минуле.
- Дізнайтеся про родини учнів та залучайте їх.
- Наполягайте, щоб учні використовували вашу мову для спілкування.
- Дайте учням взяти ініціативу в свої руки.
- Поділіться своїми історіями.
- Дізнайтеся про інтереси та цілі учнів.
- Вивчіть імена учнів.

7. Гра може сприяти навчанню в класі, оскільки (позначте все, що підходить)

- Коли учні змагаються один з одним, вчитель дізнається, хто сильніший у класі.
- Коли учні розважаються, вони з більшою ймовірністю запам'ятовують інформацію.
- Якщо учні проявляють ініціативу в іграх, вони, швидше за все, будуть залучені до уроку і можуть зміцнити впевненість у собі.
- Студенти навчаються навичкам співпраці та спілкування.

8. Травма може спричинити фізичні зміни в мозку.

- Правда
- Неправда

9. Студентам, які постраждали від травми, завжди буде важко навчатися та будувати позитивні стосунки.

- Правда

- Неправда

10. Згідно з CASEL, яка з наведених компетенцій SEL включає здатність відчувати мотивацію для досягнення особистих цілей?

- Соціальна обізнаність
- Самоуправління
- Навички будування стосунків
- Самоусвідомленість

Ви досягли завершення кінцевого оцінювання. НАШІ ВІТАННЯ!

Будь ласка, перейдіть на наступну сторінку для **Заключних роздумів**.

Заключні роздуми

Що ви візьмете з собою з цього курсу?

Використовуючи запитання нижче, будь ласка, додайте їх до [дошки обговорення спільноти \(Padlet\)](#). Ви також можете ставити лайки та коментувати дописи інших людей.

1. Яким способом ви передбачаєте інтегрувати психосоціальну підтримку у свій клас або програму?
2. Яку стратегію SEL ви спробуєте зі своїми студентами? Чому?
3. Що б ви розповіли своїм колегам про SEL/PSS після проходження цього курсу?
4. Що ви зробите, щоб підживити власне благополуччя?
5. Що вам подобається у вашій роботі вихователя?

Примітка: Якщо ви не можете отримати доступ до дошки обговорень (посилання [тут](#) і вище), приділіть деякий час, щоб відповісти на ці запитання самостійно або зі своїми колегами.

Продовжуючи професійне навчання: Мікрооблікові дані

Мікрокредитні сертифікати – це оцінки на основі компетенцій, які дають викладачам можливість показати свої знання та сильні сторони. Вихователі, які успішно пройшли мікроакредитацію, отримують цифровий значок, який підтверджує компетентність вихователя в певній галузі викладання.

Центр професійного навчання у партнерстві з Childhood Education International пропонує два мікрокредитні сертифікати, які можуть вас зацікавити:

- [Соціальне та емоційне навчання та психосоціальна підтримка якісного та цілісного процесу навчання](#)
- [Навчання УВКБ ООН для біженців: Базові знання](#)

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](#)

